Η μουσική παιδεία στην Ξάνθη στα τέλη του 19ου αιώνα και έως και σήμερα…

Η σχέση της Ξάνθης με την κλασική μουσική

Η μουσική παιδεία στην Ξάνθη στα τέλη του 19ου αιώνα και έως και σήμερα…

Η σχέση της Ξάνθης με την κλασική μουσική

Η **σχέση της Ξάνθης με την κλασική μουσική** αδιαμφισβήτητα παρουσιάζει ενδιαφέρον αφού μας αποκαλύπτει ιστορικές πτυχές της πόλης των αστών, καθώς και την μουσική παιδεία των κατοίκων της περιοχής.

Η ερευνά μας χωρίζεται σε τρία μέρη:

ΜΕΡΟΣ Ι Η Ζωή της αστικής τάξης στην Ξάνθη στις αρχές του 20ου αιώνα.
Οι Αστοί | Οι Σύλλογοι | Οι μουσικές επιρροές

ΜΕΡΟΣ ΙΙ Μεταπολεμική Ξάνθη
Τα ωδεία | Οι παλιννοστούντες | Το μουσικό σχολείο

ΜΕΡΟΣ ΙΙΙ Το φεστιβάλ κλασικής Μουσικής στην Ξάνθη
ΦΕΞ | Λάμπης Βασιλειάδης | Τμήμα μουσικών σπουδών του Ιονίου πανεπιστημίου

Δυο μουσικοί του «Ορφέως».

ΠΑΜΠΡΟΣΦΥΓΙΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ
ΞΑΝΘΗΣ & ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ

ΕΚΤΑΚΤΟΣ ΣΥΝΑΥΛΙΑ

Δοθησομένη την Κυριακήν 22 Φεβρουαρίου καὶ ὥρα 10 μ. μ. ἀκριβῶς ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ Μεγάλου Κινηματογράφου ὑπὸ τὴν προστασίαν τῶν κ. κ. Γενικοῦ Διοικητοῦ Θράκης Κ. ΚΟΥΡΤΙΔΟΥ καὶ Μεράρχου Π. ΓΑΡΔΙΚΑ.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΜΕΡΟΣ Α'.

1) *Ouverture Donizeti* "MARCHE BARATERY„ Μανδολινάτα «Ὀρφέως» Διεύθυνσις *Κ. Χατζηνασίου.*
2) *Wieniawski* «MAZOURKA» διολὶ *solo* — *Χρ. Παπαπέτρου.*
3) *Σακελλαρίδου* "ΔΑΙΜΟΝΙΣΜΕΝΗ„ *solo* — βαρύτονος *Ε. Βακόντιος.*
4) *Rossini* «GUILLAUME TELL» — *Μ. Πισσία, Χρ. Παπαπέτρου. Κ. Κουρσουμτζόγλου. Γ. Παπαϊωάννου. Γ. Δεσύλλας.*
5) *Verdi* «AÏDA» *solo Tenore Γ. Χανδυλάκης.*
6) *Lizt* «RAPSODIE HOGROISE N. 2» *Μ. Πισσία.*

ΜΕΡΟΣ Β'.

1) *Ouverture Metra* «SERENATA ESPAGNOLA» Μανδολινάτα «Ὀρφέως».
2) *Kalman* «BLEU MAZOURKA» *solo* — *Ε. Βακοντίου.*
3) *Joselyn* «BERCEUSE» διολὶ *solo* — *Χρ. Παπαπέτρου.*
4) *Gounaux* «FAUST» *solo* — *Tenore Γ. Χανδυλάκης.*
5) *Ualas* «CAPRISE» *en octaves* — *Μ. Πισσία.*
6) *Gounaux* «OPERA FAUST» *quartetto* — *Κ. Χατζηνάσιος. Α. Χατζηνάσιος, Γ. Παπαγεωργίου. Κ. Παπαγεωργίου.*

ΑΠΟ ΤΑΣ ΘΡΑΚΙΚΑΣ ΧΩΡΑΣ

Η ΩΡΑΙΑ ΞΑΝΘΗ

Ἡ αὐξησις.--Ἡ τοποθεσία αὐτῆς.--Περιγραφὴ διαφόρων ρωμαντικῶν ἐξοχῶν καὶ τοπείων.--Ἡ Ξάνθη ὡς κέντρον ἐμπορίου.--Τὰ διάφορα ἐξοχικὰ Μοναστηράκια.--Τὸ κλῖμα.--Ἡ κοινωνία της.—Δημόσια καὶ ἰδιωτικὰ κτίρια.--Ζωή.--Κίνησις

Κατά τινα ἐκδρομήν μου ἀνὰ τὰς Θρακικὰς χώρας διῆλθον διὰ τῆς πόλεως Ξάνθης, σιδηροδρομικῶς συγκοινωνούσης μετὰ τῆς Θεσσαλονίκης, κειμένης βορειοανατολικῶς αὐτῆς καὶ ὀκτάωρον ἀπεχούσης.

Εἶνε κάτι ἐξοχον ὅταν φθάσῃ τις τὸν σταθμόν της καὶ διέλθῃ διὰ τῆς δενδροφύτου ὁδοῦ τῆς ἀγούσης κατ' εὐθεῖαν ἀπὸ τοῦ σταθμοῦ εἰς τὴν πόλιν. Ἀρχαία πόλις, ὡς ὅλαι ἐν γένει αἱ Μακεδονικαί, εὑρίσκεται πλησίον τῆς ἀρχαίας πόλεως Φιλίπποι καὶ ἐν ὀρεινῇ τοποθεσίᾳ.

Τοπεῖα, ἐξοχαί, προάστεια καὶ τὰ τοιαῦτα κατακλύζουν τούτην. Ἐπίσης δάση, κοιλάδες μαγευτικαί, ρωμαντικὰ τοπεῖα πλημμυροῦσι τὰ πέριξ, χωρὶς ἐν τούτοις νὰ τὰ προσέχωσι πολὺ οἱ κάτοικοι. Τῶν ὡραίων τούτων τοπείων καὶ ἐξοχῶν καὶ ἀξιοθεάτων μερῶν, μόνον οἱ ξένοι ἐρχόμενοι ἐπωφελοῦνται.

Ἡ πλησιεστέρα αὐτῶν εἶνε ἡ ἐξοχὴ ἡ ὀνομαζομένη Μουσουφακλῆ. Δὲν ὑπάρχει ρωμαντικώτερον μέρος, ἔχον πυκνότερα δάση καὶ ὑψηλότερα δένδρα. Εἶνε ἐξοχον τι ν' ἀκούῃ τις τ' ἀηδόνια ἐν τῷ δάσει. Ἀπερίγραπτος εἶνε ἡ ὡραιότης τοῦ τοπείου τούτου, ὅπερ καὶ αὐτοὶ οἱ Εὐρωπαῖοι ἀποθαυμάζουσιν διερχόμενοι δι' ἐργασίας των.

Ὡσαύτως ἀποθαυμάζεται διὰ τὴν ὡραιότητα καὶ τὴν θέσιν τὸ χωρίον Μπουγιούκ, δύο ὥρας ἀπέχον ἀπὸ τῆς Ξάνθης καὶ συνδεόμενον δι' ἁμαξητῆς ὁδοῦ, καταφύτου καὶ δενδροφύτου, ἔνθα καλλιεργοῦνται πολλαὶ φυτεῖαι καπνοῦ.

Ἐνταῦθα γίνονται καὶ τὰ πίκ-νὶκ δηλ. αἱ ὁλοήμεροι διασκεδαστικαὶ ἐκδρομαί. Πλησίον αὐτοῦ ὑπάρχει χωρίον τι ὀνόματι Κιρίτσιλερ, χρησιμεῦον ὡς τόπος ἀναψυχῆς καὶ διασκεδάσεως.

Ὁμοίως καὶ ἡ Μπαλούστρα χωρίον παράλιον τοῦ Λάγος ἐπίσης παραθαλάσσιον ἔνθα προσορμίζονται τὰ πλοῖα. Ἐδῶ συνηθίζει ἀκριβῶς νὰ πυραθερίζῃ ὁ κόσμος, κατὰ τὰς ἡμέρας τῶν κυνικῶν ναυμάτων εὑρίσκων ἀναψυχὴν εἰς τὰ θαλάσσια λουτρά.

Ἡ πόλις Ξάνθη εἶνε τόπος πλούσιος ὡς τόπος ἐμπορίου καὶ παραγωγῆς καπνῶν. Ἐνταῦθα καλλιεργεῖται ἐπιμελῶς ὁ καπνὸς χύρις εἰς τὸν ὁποῖον πολλαὶ οἰκογένειαι ζῶσιν ἀνέτως. Ἕνεκα λαμπρᾶς τῆς πλουτοπαραγωγοῦ ταύτης φυτείας βλέπει τις πολλοὺς ξένους μεταξὺ τῶν κατοίκων αὐτῆς καὶ δὴ Εὐρωπαίους.

Ἄξια πολλοῦ λόγου εἶνε καὶ τὰ ὡραῖα Μοναστηράκια ἀποτελοῦντα τρόπον τινὰ προάστεια ἀναψυχῆς καὶ ἐκδρομῶν.

Κυριώτερα εἶνε ἡ Καλαμοῦ μὲ πολυτελεστάτας αἰθούσας, ἔνθα δίδονται πλούσιοι χοροί. Ἐπειδὴ ὅμως ἡ συροὴ τῶν κατοίκων εἰς αὐτὸ εἶνε μεγάλη κατὰ διαφόρους τοῦ ἔτους ἐποχάς, διὰ τοῦτο καὶ αἱ ἀπαιτούμεναι δαπάναι εἶνε μέγισται, παραβαλλομένης τῆς ἐνταῦθα διαμονῆς μὲ τὴν ἐν Πριγκήπῳ τῆς Κων)πόλεως.

Ἐπίσης ὡραῖος εἶνε καὶ ὁ Τοξιάρχης μὲ ἐξαίρετον κλῖμα.

Τὸ κλῖμα τῆς πόλεως Ξάνθης εἶνε εὐκραὲς καὶ ὀρεινόν. Δὲν βλέπει δέ τις ἄλλο τι εἰμὴ τὰ ὡραῖα ρὸς χρώματα τὰ παρατηρούμενα εἰς τοὺς Εὐρωπαίους μόνον τῶν βορείων μερῶν. Ἡ ἀγορὰ σχετικῶς μικρὰ πλὴν καλή. Ἡ κυρία ἐνασχόλησις τῶν κατοίκων εἶνε τὸ καπνεμπόριον.

Καίτοι ἡ πόλις εἶνε μικρὰ δὲν στερεῖται ὅμως καλῆς κοινωνίας. Ὑπάρχουσι κύριοι πολὺ ἀνεπτυγμένοι, τόσῳ μάλιστα, ὅσῳ δὲν περιμένει τις ἀπὸ μίαν τόσῳ μικρὰν πόλιν.

Αἱ συγκεντρώσεις εἰς τὰς ἑλληνικὰς Λέσχας εἶνε συνηθέσταται. Ἐκ τῶν κέντρων τούτων, διατρέπει ἡ ἑλληνικὴ Ἐμπορικὴ Λέσχη, ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ κ. Σ. Ζερβουδάκη, εἰς ὃν πολλὰ τὰ καλὰ ὀφείλονται, τοὐτέστιν βελτιώσεις καὶ μεταβολαί.

Ἐν τῇ λέσχῃ ταύτῃ συνάζονται αἱ καλλίτεραι καὶ κύριοι λομβάνοιτες τὸ τσάϊ τους.

Ἐκ τῶν κτιρίων διαπρέπουσιν, ἡ Ἐμπορικὴ Λέσχη, ἡ Μητρόπολις, τὸ Ἑλληνικὸν Προξενεῖον καὶ τὰ σχολεῖα. Ἤδη ὡς ἐπληροφορήθην πρόκειται ν' ἀναγερθῇ καὶ Νοσοκομεῖον τῇ δαπάνῃ τοῦ μεγαθύμου καὶ μεγάλου εὐεργέτου κ. Κώντουγλου καπνεμπόρου.

Οἱ δρόμοι εἶνε σχετικῶς καλοὶ καὶ εὐθεῖς.

Τὸν χειμῶνα γίνονται ἔκτακτοι χοροὶ κατὰ τὸ Εὐρωπαϊκὸν σύστημα, εἰς οὓς ὁ καμπανίτης ρέει ἀφθόνως.

Θεσσαλονίκη Δὶς ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΤΣΙΩΜΟΥ

ΜΕΡΟΣ Ι

Η Ζωή της αστικής τάξης στην Ξάνθη στις αρχές του 20ου αιώνα.

Στο πρώτο μέρος παρακολουθούμε την ανάπτυξη μιας πόλης και την δράση της αστικής της τάξης .
Αναφορά στα ιστορικά, κοινωνικά, θρησκευτικά και οικονομικά γεγονότα της «Ξάνθης των καπνών ανατολικού τύπου».
Ο Ρόλος των αστών της πόλης, των Συλλόγων, αλλά και οι επιρροές [μουσικές, ενδυματολογικές κλπ].

**Το φωτογραφικό και αρχειακό υλικό προέρχεται τις εκδόσεις*

Η Ζωή της αστικής τάξης στην Ξάνθη στις αρχές του 20ου αιώνα.
Έκδοση - [Ανάτυπο από τις Μικρές ιστορίες της Ξάνθης - Η Ζωή της αστικής τάξης στην Ξάνθη στις αρχές του 20ου αι. έκδοση ΦΕΞ 2010… - Δημήτριος Καλπάκης, Αρχαιολόγος – ιστορικός]

«Επαγγελματικός οδηγός Ιγγλέση του 1910 - 11»
Έκδοση - Η Ζωή της αστικής τάξης στην Ξάνθη στις αρχές του 20ου αιώνα όπως αποτυπώθηκε στον επαγγελματικό οδηγό του 1910-11 » *[Απομαγνητοφωνημένα αποσπάσματα του Στ. Ιωαννίδη από την* ΕΡΑ Κομοτηνής. *Μεταδόθηκαν το Ιανουάριο και το Φεβρουάριο 1976 … PDF]*

« Ο μουσικός πολιτισμός του θρακικού ελληνισμού κατά τον 19ο και 20ό αιώνα»
Διάλεξη- [*Με τον Δρ. Αθανάσιο Τρικούπη, Μεταδιδάκτορα Ερευνητή Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης … ,video]*

- *ΞΑΝΘΗ 1870-1940 - ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ*
- *Αρχείο Ιστορικού Λαογραφικού Μουσείου Ξάνθης*
- Λεύκωμα αναμνηστικό για τα πεντάχρονα της ΦΕΞ - Ξάνθη – 1958

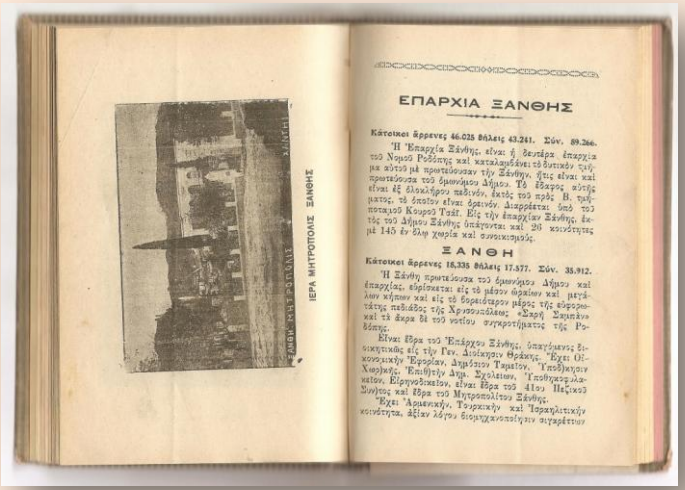

Η ιστορική περίοδος από τα μέσα του 19ου αι. ως και τα πρώτα 25-30 πρώτα χρόνια του 20ου αι. στη Θράκη, είναι ιδιαίτερα σημαντική. Πολλά γεγονότα, συνθήκες, και ανακατατάξεις πληθυσμών που συμβαίνουν τότε, καθορίζουν μέχρι σήμερα ίσως την κοινωνική ζωή του τόπου. Η Ξάνθη και η περιοχή της δεν θα μπορούσαν να ξεφύγουν από τον ρου της ιστορίας.

Στα μέσα περίπου του 19ου αι η Ξάνθη ήταν ένα πόλισμα στην ευρύτερη περιοχή.

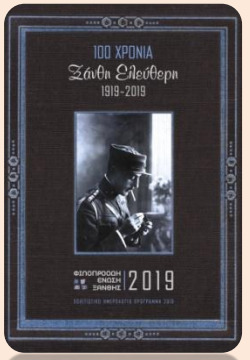

[…] Το 1919*, ορίζεται από τους συμμάχους η Διασυμμαχική Θράκη και με Ανώτατο Διοικητή της Θράκης τον Γάλλο Στρατηγό Charpy, διορίζονται Γάλλοι σε όλες τις δημόσιες υπηρεσίες. Το θετικό της διοίκησης είναι πως οι Γάλλοι προετοιμάζουν το έδαφος για να γίνει γαλλικό προτεκτοράτο. Για το λόγο αυτό, αρχίζουν να οργανώνουν τις υπηρεσίες και να αποκαθιστούν τις δομές. Έτσι, όταν το 1920 η Θράκη απελευθερώνεται πια από κάθε ζυγό, τα αστικά της κέντρα έχουν ανακτήσει κάποιο, έστω και μικρό, μέρος των υποδομών τους.

* [100 χρόνια Θράκη-Ξάνθη ελεύθερη]

Δράσεις του Μουσείου για τα 100 χρόνια «Ξάνθη Ελεύθερη»

Αμέσως μετά την απελευθέρωση, η ευρύτερη περιοχή της Ξάνθης αριθμεί 22.000 κατοίκους (16.000 μέσα στην πόλη), 2 δημοτικά

Το 1922 συστήθηκε Ημιγυμνάσιο με έξι μόλις μαθητές. Εντούτοις, όπως προείπαμε, η αστική τάξη της Ξάνθης είχε θεμελιώσει ότι χρειαζόταν για να βρει η πόλη τους ρυθμούς της. Έχοντας να αντιμετωπίσει παράλληλα με τις καταστροφές και την επάνοδο των Ξανθιωτών που έφυγαν κατά τη βουλγαρική κατοχή, αλλά και την εγκατάσταση των προσφύγων, είχε ωστόσο συγκεντρώσει σημαντικό αριθμητικά ανθρώπινο δυναμικό, ώστε να επανδρωθούν οι υπηρεσίες, τα Διδασκαλεία, τα καταστήματα, οι βιοτεχνίες, κ.τ.λ.

Βέβαια από μαρτυρίες πληροφορούμαστε ότι επρόκειτο για μια κατεστραμμένη πόλη η οποία μέχρι το 1924 δεν είχε ύδρευση, φωτισμό, καθαριότητα, οδοποιία, δίκτυο υπονόμων κ.τ.λ. Από το 1924, ένας νέος Δήμαρχος, ο Ευριπίδης Χασιρτζόγλου, διέθεσε χρήματα του δήμου για κοινωφελή έργα, όπως π.χ. 400.000 δρχ. για ίδρυση τηλεφωνικού κέντρου στην πόλη. Επίσης, κατέγραψε όλα τα στοιχεία υπηρεσιών που αφορούσαν στην παραγωγή, στα εισοδήματα και στην εκπαίδευση, κατά τα έτη 1924-1928.

Μετά από συστηματική προσπάθεια, αναδεικνύονται οι τοπικές δυνάμεις που ασχολούνται με την ανασυγκρότηση του τόπου. Δεν αποτελεί λοιπόν έκπληξη η ραγδαία αύξηση του πληθυσμού στις 32.000 περίπου, μέσα σε 2-3 μόλις χρόνια (35.000 κάτοικοι το 1929).

Το μεγάλο όπλο της περιοχής, **ο καπνός**, στέκεται ακόμη μια φορά ο κύριος πλουτοπαραγωγικός πόρος. Πληθαίνουν οι **ξένες εταιρείες** που εγκαθίστανται στην Ξάνθη: Γκλαίρυ Τομπάκο, Γκλεν Τομπάκο, Στάνταρ (γνωστή και ως Μπάτο), Αμέρικαν Τομπάκο, Αυστροελληνική, το Ιταλικό μονοπώλιο, είναι οι μεγαλύτερες, ενώ δίπλα τους αναπτύσσονται και πολλές ακόμη μικρότερες.

Μέσα σε 10 χρόνια η πόλη επανέρχεται και ως το 1930 έχουν κιόλας εμφανιστεί οι πρώτες εγχώριες μονάδες βιομηχανίας τσιγάρων: Αρδίτη, Ανάργυρου Σιγάλα και Ζουλιάμη. **Οι καπνεργάτες απαριθμούνται κοντά στις 5.000** και αποτελούν σημαντική δύναμη στην κοινωνική ζωή της πόλης.

Η οργάνωσή τους σε σωματεία, επιφέρει την αναζωπύρωση και αναδιοργάνωση άλλου ενδιαφέροντος ομάδων όπως **ο Ορφέας, ο Αρίων, ο Παν, ο Φοίνιξ, η Εργατική Πρόοδος, η Ασπίς, η Σφαίρα, κ.ά. Οι σύλλογοι που εμφανίζονται έχουν τμήματα θεατρικά, καλλιτεχνικά, μουσικά, βιβλιοθηκών, μαντολινάτων, χορωδιών. Το πιο σημαντικό όμως είναι πως κάποιοι συγκροτούν τμήματα μαθημάτων για όσους δεν είχαν την ευκαιρία να μορφωθούν.**

Ενώ ήδη από το 1927 υπάρχουν αναφορές σε θεσμούς που συνεχίζουν δυναμικά μέχρι σήμερα όπως το παζάρι και οι ξανθιώτικες αποκριές. Σημειώνεται ότι ο Ανάργυρος Σιγάλας, το 1928 εμπνεύστηκε και δημιούργησε το μεγάλο καρναβάλι διαθέτοντας ένα σημαντικό χρηματικό ποσό.

Προχωρώντας μερικά ακόμη χρόνια φτάνουμε στην περιγραφή της Ξάνθης σε έναν ακόμη Επαγγελματικό Οδηγό[1] του ν. Ροδόπης[2] αυτή τη φορά. Εκεί, η πόλη παρουσιάζεται να έχει 35.912 κατοίκους έναντι 31.600 της Κομοτηνής που αποτελούσε και την έδρα της Διοίκησης. Συνολικά όμως, η επαρχία Ξάνθης αριθμούσε 89.266. Ορίζεται λοιπόν ως πρωτεύουσα του ομώνυμου Δήμου και της επαρχίας και υπογραμμίζεται ότι βρίσκεται «εις το μέσον ωραίων και μεγάλων κήπων» και είναι ένας από τους κυριότερους σταθμούς της γραμμής Θεσσαλονίκης - Αλεξανδρουπόλεως.

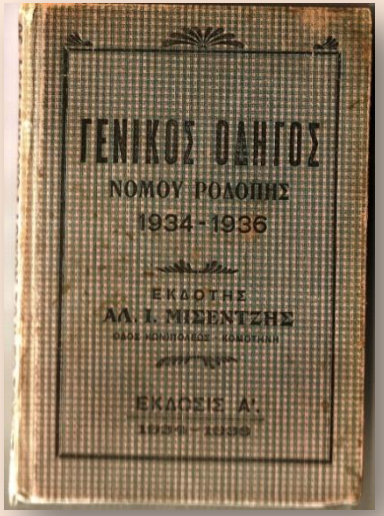

Φεστιβάλ Κλασικής Μουσικής στην Ξάνθη

[1] Αλέξανδρου Μισέντζη, *Γενικός Οδηγός Νομού Ροδόπης 1934-1936*, Κομοτηνή, 1936.
[2] Υπενθυμίζουμε ότι η Ξάνθη αποτελεί ως το τέλος του Β' Παγκοσμίου Πολέμου πρωτεύουσα επαρχίας του ν. Ροδόπης.

ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Γ' ΔΗΜΟΤΙΚΟΝ ΣΧΟΛΕΙΟΝ
ΞΑΝΘΗΣ

'Εν Ξάνθῃ τῇ 16ῃ 'Ιανουαρίου 1939

ΠΡΟΣΚΛΗΣΙΣ

ΕΡΙΤΙΜΕ ΚΥΡΙΕ,

'Η Σχολικὴ 'Εφορεία τοῦ Γ.' Δημοτικοῦ Σχολείου Ξάνθης (Χ'' Σταύρου) ἐρειδομένη εἰς τὰ εὐγενῆ καὶ φιλόμουσα αἰσθήματα 'Υμῶν, λαμβάνει τὴν τιμὴν νὰ παρακαλέσῃ 'Υμᾶς, ὅπως, εὐχαριστούμενος προσέλθητε εἰς τὴν ὑπὲρ ἐνισχύσεως τοῦ Σχολικοῦ Ταμείου δοθησομένην χοροεσπερίδα, τὴ ἐσπέρας τῆς 21ης 'Ιανουαρίου ἔ. ἔ. ἐν τῇ αἰθούσῃ τῆς 'Ισραηλιτικῆς Λέσχης.

Μετ' ἐξαιρέτου τιμῆς

Η ΣΧΟΛΙΚΗ ΕΦΟΡΕΙΑ

«Η πρώτη παιδική μαντολινάτα της Ελλάδας», στους Τοξότες της Ξάνθης, 1935 και 1939, με την επωνυμία «Ρήγας Φεραίος». Πρόεδρος Γ. Αγκόρτζας. Διευθυντής Γρηγόριος Λεοντιάδης.

(Μαρτυρία Γρ. Λεοντιάδη).

'Αριθ. 4

ΕΙΣΙΤΗΡΙΟΝ

ΧΟΡΟΕΣΠΕΡΙΔΟΣ

11 ΦΕΒΡΙΟΥ 1939

Τιμὴ δραχ. 50

'Αριθ. 4

ΑΡΜΕΝΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΣ ΞΑΝΘΗΣ

ΕΙΣΙΤΗΡΙΟΝ ΧΟΡΟΕΣΠΕΡΙΔΟΣ

ΔΟΘΗΣΟΜΕΝΗΣ ΤΗΝ 11 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1939
ΥΠΕΡ ΤΩΝ ΑΠΟΡΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ
ΕΝ ΤΗ ΑΙΘΟΥΣΗ ΤΗΣ ΕΜΠΟΡΙΚΗΣ ΛΕΣΧΗΣ ΞΑΝΘΗΣ
ΩΡΑΝ 10 Μ. Μ.

ΤΙΜΗ ΕΙΣΙΤΗΡΙΟΥ ΔΡΑΧ. 50

Προσωπικὸν διὰ τὸν κ.....
καὶ τὰς ὑπ' αὐτοῦ συνοδευομένας Κας καὶ Δδας

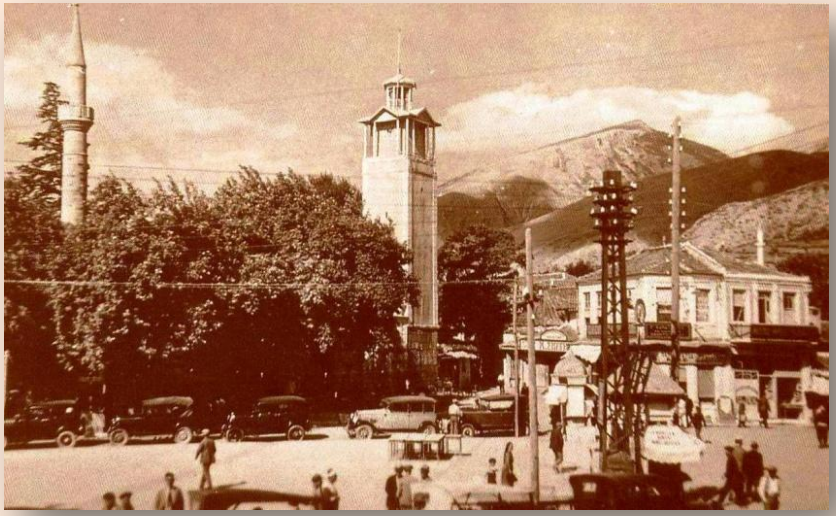

[1934-36]…

Είναι έδρα Έπαρχου και διαθέτει Δημόσιο Ταμείο και Εφορία, Επιθεωρητή σχολείων, Υποθηκοφυλακείο, Ειρηνοδικείο και έδρα Μητρόπολης. Υπάρχουν εννιά ορθόδοξες εκκλησίες και τρία μοναστήρια στα γύρω υψώματα. Τα δύο μοναστήρια μάλιστα έχουν και χρήση Εθνικών Ορφανοτροφείων και Γυμνασίου.

Πληροφορούμαστε στη συνέχεια ότι οι υπηρεσίες ηλεκτροφωτισμού και υγειονομικού υπάγονται στο Δήμο, οποίος στεγάζεται σε ιδιόκτητο κτήριο και ιδιόκτητο είναι και το δημοτικό εργοστάσιο παραγωγής ηλεκτροφωτισμού. Εκείνη την εποχή ανεγείρεται καινούργιο κτήριο για να στεγαστεί το Νοσοκομείο.

Στην πόλη λειτουργούν δύο Προξενεία (Ιταλικό και Βελγικό), τέσσερεις Λέσχες, τρεις Τράπεζες και τρεις εφημερίδες. Οργανωμένος είναι και ο Καθηγητικός Σύλλογος Γυμνασίου Ξάνθης, ενώ στο μοναδικό γυμνάσιο φοιτούν 325 παιδιά. Τα Δημοτικά σχολεία είναι επτά και τα Νηπιαγωγεία τρία. Λειτουργούν επίσης μουσουλμανικές σχολές αρένων και θηλέων, ένα Ορφανοτροφείο αρένων και ένα θηλέων, και το Ιδιωτικό Εκπαιδευτήριο Μελισσίδου.

Σε ότι αφορά στις άλλες δημόσιες υπηρεσίες, στην Ξάνθη υπάρχει Επαρχείο, οικονομική Εφορία, δημόσιο Ταμείο, Υποδιοίκηση Χωροφυλακής, Πρωτοδικείο και Ειρηνοδικείο, Δασαρχείο, Υποθηκοφυλακείο, Πυροσβεστείο, γραφείο Τ.Τ.Τ. και μια σειρά υπηρεσιών που εξυπηρετούν αποκλειστικά το καπνεμπόριο.

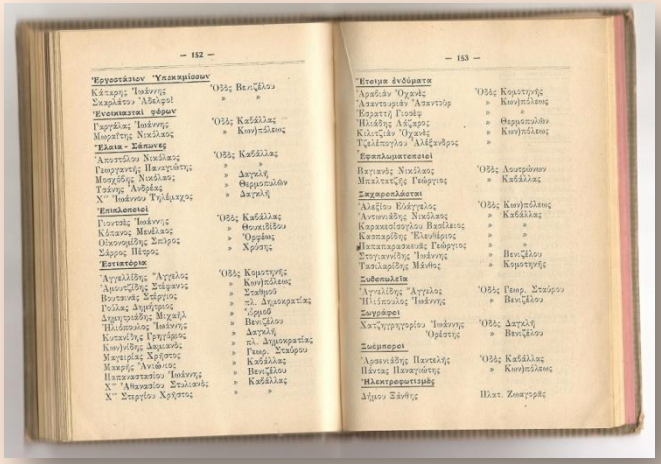

Στον ίδιο οδηγό αναφέρονται ονομαστικά όλοι οι επιστήμονες, επαγγελματίες και υπάλληλοι υπηρεσιών, σε χωριστές κατηγορίες σχετικά με το επάγγελμά τους.
Τέλος, ένα πανόραμα της πόλης αποδίδεται μέσα από τον κατάλογο οδών και πλατειών της πόλη, αλλά και τον τηλεφωνικό κατάλογο των συνδρομητών του τηλεφωνικού της κέντρου.

Διαπιστώνουμε ότι άλλη μία φορά, οι αστικοί θεσμοί της Ξάνθης, την προφύλαξαν αλλά κυρίως προκάλεσαν τη γρήγορη ανάκαμψη της πόλης μετά την παγκόσμια οικονομική κρίση του 1932. Οπωσδήποτε επήλθε άλλη μία συρρίκνωση.

ΜΟΥΣΙΚΟΓΥΜΝΑΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ

"ΟΡΦΕΥΣ,,

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΜΟΥΣΙΚΗΣ ΣΥΝΑΥΛΙΑΣ

ΕΝ ΞΑΝΘΗ ΤΗ 3 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1926

Ἔναρξις ὥρα 9 1/2 μ. μ. ἀκριβῶς

Οι μαθητές - εκτελεστές και οι αθλητές του Μουσικογυμναστικού Συλλόγου «Ορφείς»
με τον αρχιμουσικό τους και τον γυμναστή τους

ΜΕΡΟΣ Α΄.

1) ΕΜΒΑΤΗΡΙΟΝ «ΚΑΦΡ ΕΛ ΖΑΓΙΑΤ» *Στάθη Μάστορα*

2) OUVERTURE «GABELLE» G. Galanti

3) POTPOURRI «TRAVIATA» C. Verdi

4) ΠΙΑΝΟ
ὑπὸ Δ)ων Φανῆς Λεονταρίδου καὶ Ἀριάδνης Περβανᾶ

5) ΒΑΡΚΑΡΟΛΑ *Χορωδία*

6) CARAVAN *Στάθη Μάστορα*

7) ΤΟ ΜΑΤΩΜΕΝΟ ΣΑΛΙ
Ἀπαγγελία ὑπὸ Γ. ΜΠΑΣΙΟΥΔΗ

ΜΕΡΟΣ Β΄.

1) ΕΜΒΑΤΗΡΙΟΝ 21 Φεβρουαρίου *Μ. Νικολάου*

2) ΠΙΑΝΟ *Συμφωνία* Beethoven
ὑπὸ Δ)δων Ἄννας Ἀλτουνιὰν καὶ Ἑλένης Τσάντη

3) QUARTETTO Potpourri de l'Opéra «LUCRECIA BORGIA» de G. Donizetti
ὑπὸ τῶν κ. κ. Γ. Δ. Παπαγεωργίου I Mandolino
Α. Δζεναβαρίδου II »
Ἠλ. Γκότσικα Mandola
Κ. Δ. Παπαγεωργίου Githara

4) ΜΟΝΩΔΙΑ
ὑπὸ Δ)δος Σοφ. Κοκιάδη

5) ΦΟΞ ΤΡΟΤ *Θ. Σακελλαρίδου*

6) ΧΟΡΟΣ ΤΩΝ ΠΕΠΛΩΝ *ὑπὸ κορασίδων* (Μπαλέτο)

Τὴν Μανδολινάταν θὰ τὴν διευθύνῃ ὁ καθηγητὴς Μουσικῆς κ. Μ. ΝΙΚΟΛΑΟΥ

Διευθυντὴς τῆς Μουσικῆς Σχολῆς «ΟΡΦΕΩΣ»

Τις παραμονές τις κρίσης του 1932, η Ξάνθη αριθμούσε περίπου 55 μεγαλύτερες και μικρότερες εταιρείες που παρήγαγαν ή επεξεργαζόταν προϊόντα σχετικά με τον καπνό.

Μεταξύ 1934-36, 34 περίπου καπνέμποροι, πάνω από τους μισούς, έχουν επιβιώσει και συνεχίζουν την δραστηριότητά τους.

Η σύντομη αυτή παρουσίαση της ζωής της αστικής τάξης στην Ξάνθη, σε μια κρίσιμη χρονική περίοδο που κρινόταν το μέλλον της πόλης και ολόκληρης της Θράκης, τελειώνει μάλλον αισιόδοξα. Οι δομές που θεμελιώθηκαν στο μεταίχμιο των δύο αιώνων (19ου και 20ου), έθεσαν τις βάσεις για ότι συνεχίζεται μέχρι σήμερα.

Τα σωματεία έγιναν παρέες, οι παρέες σύλλογοι, οι σύλλογοι οργανισμοί που συμμετέχουν ακόμη ενεργά σε κάθε είδους εκδηλώσεις και δραστηριότητες της κοινωνικής και πολιτιστικής ζωής της πόλης. Κυρίως όμως, οι δωρεές και η υποδομή που πραγματοποίησαν οι μεγαλέμποροι της αστικής τάξης στην Ξάνθη, δεν έγινε έρμαιο του νεοπλουτισμού όπως συμβαίνει, δυστυχώς, σε άλλες πόλεις της Ελλάδας.

Δημήτρης Καλπάκης, Αρχαιολόγος – Ιστορικός.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΝΙΚΑΚΗΣ ΚΑΡΥΔΗΣ

I

a) Tre giorni son qui Nina — Pergolese

a) Les amours du Poète — Schumann

b) Mes larmes

c) Quand mon oeil plonge dans les yeux

d) Un homme et une femme

II

a) Berceuse

b) Un Dimanche — Brahms

III

a) Tilleul — Schubert

b) Mystère

c) La mort et la jeune fille

d) Serenade

IV

Ὁ Γέρο Δῆμος — Καρδὲ

ΣΤΟ ΚΛΕΙΔΟΚΥΜΒΑΛΟΝ Ο κ. ΟΡΠΙ

Ο Νικάκης Καρύδης στο Παρίσι, το 1920.

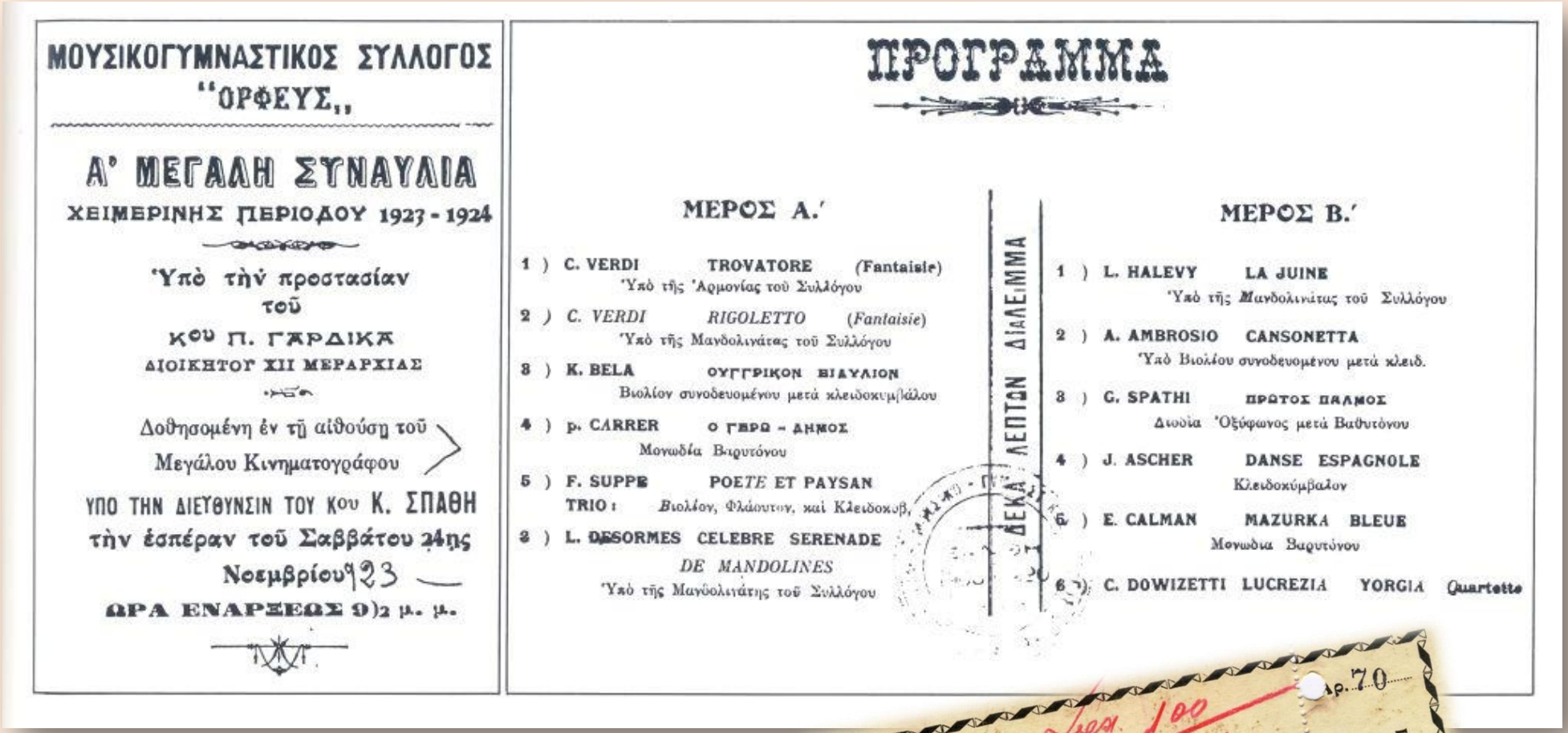

ΜΟΥΣΙΚΟΓΥΜΝΑΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ
"ΟΡΦΕΥΣ,,

Α' ΜΕΓΑΛΗ ΣΥΝΑΥΛΙΑ
ΧΕΙΜΕΡΙΝΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ 1923 - 1924

Ὑπὸ τὴν προστασίαν
τοῦ
κου Π. ΓΑΡΔΙΚΑ
ΔΙΟΙΚΗΤΟΥ XII ΜΕΡΑΡΧΙΑΣ

Δοθησομένη ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ
Μεγάλου Κινηματογράφου
ΥΠΟ ΤΗΝ ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΝ ΤΟΥ κου Κ. ΣΠΑΘΗ
τὴν ἑσπέραν τοῦ Σαββάτου 24ης
Νοεμβρίου 923
ΩΡΑ ΕΝΑΡΞΕΩΣ 9)2 μ. μ.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΜΕΡΟΣ Α.'

1) C. VERDI TROVATORE (Fantaisie)
Ὑπὸ τῆς Ἁρμονίας τοῦ Συλλόγου
2) C. VERDI RIGOLETTO (Fantaisie)
Ὑπὸ τῆς Μανδολινάτας τοῦ Συλλόγου
3) K. BELA ΟΥΓΓΡΙΚΟΝ ΒΙΟΛΙΟΝ
Βιολίον συνοδευομένου μετὰ κλειδοκυμβάλου
4) p. CARRER Ο ΓΕΡΩ - ΔΗΜΟΣ
Μονωδία Βαρυτόνου
5) F. SUPPE POETE ET PAYSAN
TRIO : Βιολίου, Φλάουτου, καὶ Κλειδοκυβ,
6) L. DESORMES CELEBRE SERENADE
DE MANDOLINES
Ὑπὸ τῆς Μανδολινάτης τοῦ Συλλόγου

ΔΕΚΑ ΛΕΠΤΩΝ ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ

ΜΕΡΟΣ Β.'

1) L. HALEVY LA JUINE
Ὑπὸ τῆς Μανδολινάτας τοῦ Συλλόγου
2) A. AMBROSIO CANSONETTA
Ὑπὸ Βιολίου συνοδευομένου μετὰ κλειδ.
3) G. SPATHI ΠΡΩΤΟΣ ΠΑΛΜΟΣ
Δυὼ ἢ Ὀξύφωνος μετὰ Βαθυτόνου
4) J. ASCHER DANSE ESPAGNOLE
Κλειδοκύμβαλον
5) E. CALMAN MAZURKA BLEUE
Μονωδία Βαρυτόνου
6) C. DOWIZETTI LUCREZIA YORGIA Quartetto

Ἀριθ. 70
ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΛΕΣΧΗ ΞΑΝΘΗΣ
ΣΩΜΑΤΕΙΟΝ ΑΝΕΓΝΩΡΙΣΜΕΝΟΝ
ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΕΩΣ 1910
Λεσ. 100
Ε. Λ. Π.
ΕΙΣΙΤΗΡΙΟΝ
ΧΟΡΟΕΣΠΕΡΙΔΩΝ ΤΩΝ ΜΕΛΩΝ ΤΗΣ ΛΕΣΧΗΣ
4 ΚΑΙ 18 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1939
Αὐστηρῶς προσωπικὸν διὰ τὸν κ. Ἐν Κονμανδ
Ἰσχύει καὶ διὰ τὰς ὑπ' αὐτοῦ συνοδευομένας Κυρίας καὶ Δεσποινίδας
Δεκαπέντε 1/2/39
ΔΡΑΧ. 75
ΑΠΟΚΟΜΜΑ
ΧΟΡΟΕΣΠΕΡΙΔΟΣ 4 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1939

TELEFUNKEN
Π. Μ. ΠΑΡΤΕΜΙΑΝ
ΕΙΔΗ ΡΑΔΙΟΦΩΝΩΝ
ΟΔΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ ΑΡ. 36
ΤΗΛΕΦΩΝΟΝ
ΞΑΝΘΗ
Ἐν Ξάνθῃ τῇ 4/XI 1938
ΤΙΜΟΛΟΓΙΟΝ ΑΡΙΘ.
Ὁ κ. Διαμέρος 4 Φεγγιμγόζων

90	c/m	Θαυστυχου διαδρομ.	360 -

Φεστιβάλ Κλασικής Μουσικής στην Ξάνθη

ΜΕΡΟΣ ΙΙ

Μεταπολεμική Ξάνθη

Μετά από μια μακρά περίοδο πολέμου και εμφύλιων αναταραχών[3] την άνοιξη του 1945 η Ξάνθη αποκτά και πάλι επίσημη ελληνική διοίκηση. Τόσο η περίοδος 1940-45 όσο και η μετέπειτα δεκαετία, θα αποτελέσουν μια χρονική περίοδο ανασυγκρότησης και αναδιοργάνωσης όλων των δομών της κοινωνικής και συνάμα πολιτιστικής δομής της Ξάνθης. Η σύσταση της Φιλοπρόοδης Ένωσης Ξάνθης (ΦΕΞ) το 1952 η οποία έθεσε *την ανύψωση γενικώς της πολιτιστικής και κυρίως της πνευματικής στάθμης της πόλεως και της περιφέρειας της Ξάνθης*[4], ως έναν από τους καταστατικούς της σκοπούς και στόχους θα δημιουργήσουν ένα ανανεωτικό κλίμα το οποίο με την βοήθεια των ανθρώπων των γραμμάτων και των τεχνών της περιοχής θα συμβάλλουν σε μια κλιμακούμενη πολιτιστική άνθιση.

Άμεση στοχοθεσία της ΦΕΞ θα είναι η δημιουργία Βιβλιοθήκης, Ωδείου, Σκηνής, Ινστιτούτου ξένων γλωσσών, Νυκτερινής σχολής αναλφάβητων, οργάνωση διαλέξεων, μορφωτικών παραστάσεων (θεατρικών, κινηματογραφικών, μουσικών κ.α.), έκδοση περιοδικού το οποίο θα ενθαρρύνει την πνευματική παραγωγή του τόπου, καθώς και το πολύ σπουδαίο έργο της συγκέντρωσης ιστορικού και λαογραφικού υλικού του τόπου.

1950-1960

[3] 7 Απριλίου του 1941 η κατάληψη της Ξάνθης από τους Γερμανούς

[4] 2ο άρθρο του ιδρυτικού καταστατικού της ΦΕΞ. Επίσης Θρακικά Χρονικά, «Η πνευματική και καλλιτεχνική κίνηση στη Θράκη», *Θρακικά Χρονικά,* τομ. 1, τχ 3 (Μάιος 1961), σ.σ. 160-164.

Ειδικότερα στο κομμάτι της μουσικής, ανάλαβε υπό την αιγίδα της το 1954, την ιδιωτική εκκλησιαστική χορωδία η οποία δρούσε στην περιοχή ήδη από το 1952 με επικεφαλής τον Κερκυραίο μουσικό Τηλέμαχο Μεταλλινό και τον Μιχακόπουλο. Η χορωδία[5] θα συνεχίσει τις συμμετοχές της στον λειτουργικό χώρο των εκκλησιών, συνάμα όμως θα αναπτύξει και μια παράλληλη δράση η οποία θα καταστεί κύρια τα επόμενα χρόνια, διαμορφώνοντάς την σε μικτή χορωδία. Από το 1955 θα παρουσιάζει σε διάφορους χώρους της πόλεως και της περιφέρειας έργα ξένων συνθετών όσο και του ίδιου του διευθυντή της[6]. Οι προσπάθειες για ίδρυση ωδείου της ΦΕΞ θα ξεκινήσουν ήδη από το 1957[7] δρομολογώντας με αυτόν τον τρόπο την οργάνωση της επίσημης μουσικής εκπαίδευσης στην Ξάνθη στα τέλη της δεκαετίας του ’50. Η ίδρυση του ωδείου θα καθυστερήσει για διάφορους λόγους και θα καταστεί δυνατή στις 3 Ιανουαρίου του 1960 υπό την διεύθυνση και διδασκαλία στο βιολί του Ευάγγελου Θεοφάνους και της Κατίνας Μαρινέλλη στο πιάνο. Το ωδείο της ΦΕΞ θα λειτουργήσει σε μια πάροδο της οδού Ορφέως. Το διάστημα

[5] Η χορωδία της ΦΕΞ είχε 2 τμήματα και μάλιστ το 2ο είχε ξεκινήσει ως χορωδία εκκλησιαστικής μουσικής. Το Α’ τμήμα με υπεύθυνο τον Μιχακόπουλο περιελάμβανε τους παρακάτω χορωδούς: Αμπατζή Αριστείδη, Βαφειάδη Χαράλαμπο, Βακαλαθανασίου Αριστείδη, Ζαφειρόπουλο Ευάγγελο, Καραπιπέρη Θεοχάρη, Λάππα Γεώργιο, Μαρέν Κων/νος, Λαδένη Χρήστο, Μπάτη Ανδρέα, Ντορπίδη Σωτήριο, Πανταζή Κυριάκο, Πλουμή Χρήστο, Περιβολάρη Γεώργιο, Στυλιανίδη Βασίλειο, Χρηστίδη Σταύρο. Το Β΄ τμήμα με υπεύθυνο τον Μεταλλινό περιελάμβανε τους παρακάτω χορωδούς: Αθανασιάδη Κ., Αποστολίδη Αθ., Βλαχόπουλο Γ., Γαβριηλίδη Ανδρ., Γκατζάνη Σ., Δημητριάδη Π., Παπατσαρούχα Ε., Λάππα Παν., Παπαδόπουλο Ι., Παράσογλου Χ., Σαρρίδη Μ., Τσιγγέλη Ν., Ιουμανίδη Αγγ., Αριφίδη Π., Ζαλιμίδη Λ., Μόσχου Ν., Μυστακίδη Β., Μπαγιώκο Ν., Παπουτσόγλου Ι., Σεραφίδη Αθ., Αγαπητόν Μ., Ανδρέου Στργ., Ζέκον Στ., Καραγάπην Γεώργ., Λαδά Αναστ., Παυλίδη Αντ., Ωραιόπουλο Κ.

[6] Ενδεικτικά. *Κυριακή 9 Ιανουαρίου 1955 11.00 π.μ. Κινηματοθέατρον «Ολύμπια» συναυλία με έργα Ελλήνων και ξένων συνθετών ανάμεσα στα οποία 4 του ιδίου του Μεταλλινού. Συνοδεία στο πιάνο Ταλιάνη και στο αρμόνιο Μυστακίδης, σολίστες Καραγάπης και Μιμίκος (ο οποίος ήταν και ο μοναδικός σπουδαστής του ωδείου), μονωδία Τσομπανίδης. Χορωδοί (μαθητές, απόφοιτοι του Γυμνασίου και εργαζόμενοι) Αν. Γαβριηλίδης, Γεωργ. Βλαχόπουλος, Ιωάν. Παπαδόπουλος, Ευάγ. Παπατσαρούχας, Νικ. Ντόλας, Κωνστ. Αθανασιάδης, Σαβ. Κατζάκης, Γεωργ. Φωτιάδης, Αγγ. Τσομπανίδης, Βασιλ.. Καρατζάς, Χρ. Παράσογλου, Ιωάν. Παπαδόγιαννης, Βας. Ρουσσόπουλος, Ιωάν. Στογιαννίδης, Μιχ. Σαρίδης, Νικ. Τσιγγέλης, Βασιλ. Μυστακίδης, Στελ. Ανδρέου, Ιωάν. Παπουτσόγλου, Κων. Ποιμενίδης, Ιωάν. Ντόσης, Ιωάν. Τσαμπατζίδης, Γαβρ. Παπαναστασίου, Πετ. Εριφίδης, Φωτ. Φωτιάδης, Θεοδ. Σταυρόπουλος, Γεωργ. Καραγάπης, Κων. Ωραιόπουλος, Αντ. Παυλίδης, Μιχ. Αγαπητός, Παν. Γούναης, Βασίλ. Μουμτζής, Νικ. Θεοδωρίδης, Αρ. Μυλωνάς, Ιωαν. Αγκόρτζας, Θεοδ. Βασιλειάδης, Χαρ. Μαργαριτοπούλου, Αθ. Νικολάου, Νίτσα Βενιζέλου, Ευλαμ. Αβραμίδου, Αθ. Σαντζαρίδου, Βας. Παπανίκα, Α. Τσαλίκη, Μαγ. Νοταρίδου, Αν. Παπαδοπούλου, Βέρα Γούση.* πρβλ. επίσης Στέφανος Ιωαννίδης, *Βαρταλαμίδι, με κείμενα για τον πολιτισμό της Ξάνθης, τόμος Β’,* έκδοση Δήμου Ξάνθης, Ξάνθη 1994, σελ. 699.

[7] Στα πλαίσια των εορταστικών εκδηλώσεων για την απελευθέρωση της Ξάνθης στις 4 Οκτωβρίου του 1957, η ΦΕΞ θα διοργανώσει ένα ρεσιτάλ τραγουδιού με την Θρακιώτισσα υψίφωνο Σισίκα Δημητριάδου, το οποίο όμως τελευταία στιγμή θα ακυρωθεί λόγω της λεγόμενης *Ασιατικής* γρίπης. πρβλ. ο.π. *Θρακικά Χρονικά,* τομ. 1, τχ 3 (Μάιος 1961), σ.σ. 160-164.

αυτό θα γίνουν προσπάθειες για την ανάπτυξη ενός μουσικού κλίματος το οποίο είχε ως κύρια κατεύθυνση την δυτική ευρωπαϊκή μουσική μέσα από μια σειρά εκδηλώσεων[8] στοιχείο το οποίο θα βοηθούσε την βιωσιμότητα του ωδείου.

Συμπληρωματικά στα παραπάνω θα πρέπει να τονισθεί πως το παλαιότερο μουσικό σύνολο το οποίο δραστηριοποιείται μέχρι σήμερα στην πόλη της Ξάνθης είναι η Φιλαρμονική η οποία ιδρύθηκε το 1903.

Δημοτική Φιλαρμονική Ξάνθης. Φωτογραφία Μεσοπολέμου.

1960-1970

Η μουσική δραστηριότητα όμως δεν περιορίστηκε στις συναυλίες και τις εξορμήσεις στην περιφέρεια της Ξάνθης όπου είχαν ως σκοπό να κοινωνήσουν σε ένα πλατύτερο κοινό έργα της κλασικής μουσικής παιδείας καθώς και Ελλήνων συνθετών και σε αρκετές περιπτώσεις συνθετών-μουσικών του τόπου αλλά μέσα από την δημοσίευση άρθρων σχετικών με τη μουσική επιχειρήθηκε μια σε βάθος προσέγγιση αισθητικών, θεωρητικών και μουσικολογικών ζητημάτων[9]. Προς τα μέσα της δεκαετίας του 1960 θα τεθεί ένα από τα σημαντικότερα ζητήματα γενικότερα για τις Τέχνες και τα Γράμματα, αυτό της δημιουργίας ενός πνευματικού κέντρου το οποίο θα στεγάσει την Βιβλιοθήκη, Αίθουσα Διαλέξεων-Σκηνή και Εντευκτήριο για τους νέους[10]. Το Πνευματικό Κέντρο το οποίο υπήρξε όραμα του μακαριστού Μητροπολίτη Ξάνθης κ.κ. Αντωνίου και για το οποίο ο ίδιος πρώτος θα διαθέσει το ποσό των 50.000 δρχ. δεν θα καταφέρει να υλοποιηθεί.

[8] 1959-60 εκδήλωση της ΦΕΞ σε συνεργασία με τη Λέσχη Υπαλλήλων και Επιστημόνων με τον βιολιστή Βύρωνα Κολάση και συνοδεία στο πιάνο την Πόπη Θεοφάνους. Συναυλία μουσικής Baroque με τον Ιταλό πιανίστα και συνθέτη Piero Guarino και την mezzo-soprano Alice Gabbai. Συναυλία με τους Βύρωνα Κολάση βιολί, Ρικάρντο Μποαντέλια βιολοτσέλο, Ευάγγελος και Πόπη Θεοφάνους πιάνο-βιολί.

[9] πρβλ. σχ. Μιμίκος Θόδωρος, «Σύγχρονη μουσική δημιουργία», *Θρακικά Χρονικά*, τόμ. 3, τχ. 10 (Απρίλιος 1963), σ.σ. 85-87.

[10] πρβλ. σχ. Θρακικά Χρονικά, «Πνευματικό Κέντρο στην Ξάνθη», *Θρακικά Χρονικά,* τομ. 6, τχ. 22 (Άνοιξη 1966) σελ. 62.

Το 1966 θα ξεκινήσει δειλά ο θεσμός των τότε *Τουριστικών Θρακικές Καλλιτεχνικές Γιορτές Ξάνθης*, οι μετέπειτα Λαογραφικές Γιορτές οι οποίες την περίοδο της έναρξης του Τριωδίου. Σημαντικό στοιχείο σ' αυτές πέρα από την παραδοσιακή μουσική ως κομμάτι του λαογραφικού πλούτου, θα αποτελέσει και η κλασική ευρωπαϊκή μουσική, η οποία θα πλαισιώσει τις παραπάνω γιορτές[11].

Ιδιαίτερη περίπτωση καλλιτεχνικής προσφοράς στην πόλη της Ξάνθης θα αποτελέσει ο Αλέξανδρος Φιλίππου, καθηγητής Γερμανικών στο Ινστιτούτο Γκαίτε, ο οποίος θα διαμορφώσει μέσω της διοργάνωσης συναυλιών και ρεσιτάλ κλασικής μουσικής το μουσικό αισθητήριο των κατοίκων της πόλης για αρκετές δεκαετίες[12].

Σημαντικό ρόλο στην μουσική εκπαίδευση των Ξανθιωτών θα διαδραματίσει η ίδρυση και λειτουργία του Εθνικού Ωδείου (παράρτημα

[11] Ρεσιτάλ Βιολοντσέλου με τον Ελευθερίου Παπασταύρου και την σύμπραξη του ζεύγους Ευαγγέλου Θεοφάνους στο βιολί και Πόπης Θεοφάνους στο πιάνο, Συναυλίες της μικτής Χορωδίας του Δημοτικού Ωδείου Λάρισας, της Χορωδίας του «Θερμαϊκού» Θεσσαλονίκης, της Φιλαρμονικής του Γ' Σώματος Στρατού και των Δημοτικών Φιλαρμονικών Καβάλας, Κομοτηνής και Ξάνθης. πρβλ. σχ. Θρακικά Χρονικά, «Τουριστικές Θρακικές Καλλιτεχνικές Γιορτές Ξάνθης. 26 Φεβρουαρίου-12 Μαρτίου 1967. Α΄. Απολογισμός – Προτάσεις», *Θρακικά Χρονικά,* τόμ. 7, τχ. 26 (Απρίλιος 1967), σ.σ. 61-65

[12] πρβλ. σχετικά στην σειρά 6 κειμένων του Στέφανου Ιωαννίδη τα οποία δημοσιεύθηκαν στην εφημερίδα «Εμπρός» με αρ. φύλλου 16-21, 18-24 Ιουνίου 1977.

Ξάνθης)[13] στο οποίο θα διδάξουν σπουδαίοι καθηγητές οργάνων[14] και από το οποίο θα αποφοιτήσουν μια πλειάδα σπουδαστών πολλοί από τους οποίους σήμερα είναι καθηγητές σε διάφορες μουσικές σχολές και ωδεία της πόλης[15]. Λίγο αργότερα θα ιδρυθεί και το Δημοτικό Ωδείο Ξάνθης το 1973 το οποίο θα ενταχθεί στο Κέντρο Πολιτισμού του Δήμου Ξάνθης και από το οποίο θα αποφοιτήσουν αρκετοί σπουδαστές τόσο στην κατεύθυνση της Κλασικής Ευρωπαϊκής Μουσικής όσο και της Βυζαντινής Εκκλησιαστικής.

ΩΔΕΙΑ ΚΑΙ ΜΟΥΣΙΚΕΣ ΣΧΟΛΕΣ ΣΤΗΝ ΞΑΝΘΗ

- ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΩΔΕΙΟ ΞΑΝΘΗΣ
- "ΕΘΝΙΚΟ" ΩΔΕΙΟ ΠΑΡ/ΜΑ ΞΑΝΘΗΣ
- ΜΟΥΣΙΚΗ ΣΧΟΛΗ "ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΜΟΥΣΙΚΗ ΑΓΩΓΗ"
- ΜΟΥΣΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΦΩΤΗ ΚΟΝΤΟΥ | ΜΟΥΣΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΗΡΩΔΕΙΟ (ΠΡ. Μ.Σ. Φ. ΚΟΝΤΟΥ)
- ΩΔΕΙΟ "ΤΟ ΕΥΦΩΝΟ"
- ΣΧΟΛΗ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΞΑΝΘΗΣ
- ΕΚΦΡΑΣΗ
- ΜΟΥΣΑΔΕΣ MUSIC SCHOOL
- ΜΟΥΣΙΚΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ

[13] Τα πρώτα πτυχία

[14] Ουρανία Μανασή, Σούλα Τσιγγουνάκη, Κυριακή Μουχτάρη, Ελένη Καραγιαννίδου, Τηλέμαχος Μεταλλινός

[15] Ενδεικτικά αναφέρουμε τους πτυχιούχους του Εθνικού Ωδείου (παράρτημα Ξάνθης) 1966 Μουχταρη Ποντίκη Κυριακή – Πτυχίο Πιάνου, 1967 Βουλκίδη Μαίρη – Πτυχίο Πιάνου, 1968 Τερζιάν Σίμη – Πτυχίο Πιάνου, 1973 Τζόγιας Ιωάννης – Πτυχίο Αρμονίας, 1974 Βασιλειάδης Αθανάσιος – Πτυχίο Πιάνου, 1974 Αγαπάκης Βασίλειος – Πτυχίο Ενοργάνωσης, 1974 Σαλιβουράκης Δημήτριος – Πτυχίο Ενοργάνωσης, 1975 Παπαδάκης Κωνσταντίνος – Πτυχίο Αρμονίας και Βυζαντινής Μουσικής, 1976 Θεοδωρίδης Πολύτιμος – Πτυχίο Ακορντεόν, 1976 Παπαλαμπίδης Αθανάσιος – Πτυχίο Βυζαντινής Μουσικής, 1976 Αντωνιάδης Ευάγγελος – Πτυχίο Αρμονίας και Βυζαντινής Μουσικής, 1977 Σγουρίδης Απόστολος – Πτυχίο Βυζαντινής Μουσικής, 1977 Μυλωνάς Δημήτριος – Πτυχίο Βυζαντινής Μουσικής, 1977 Κουρσουμτζόγλου Νίκος – Πτυχίο Ωδικής, 1977 Παπαδόπουλος Παντε- λής – Πτυχίο Ενοργάνωσης, 1977 Κουννή Ελένη – Πτυχίο Πιάνου, 1979 Ξανθοπούλου Ευδοξία – Πτυχίο Αρμονίας, 1982 Ζάννη Έφη – Πτυχίο Πιάνου, 1983 Ξανθοπούλου Ευδοξία – Πτυχίο Πιάνου,
1983 Μηλαράκη Αντιγόνη – Πτυχίο Πιάνου, 1985 Καλαϊτζή Ράννου Ματίνα – Πτυχίο Πιάνου, 1985 Νικολάου Κώστας – Πτυχίο Αρμονίας και Ενοργάνωσης, 1986 Βαλασιάδου Πόπη – Πτυχίο Πιάνου, 1987 Ζαφειρίου Μαίρη – Πτυχίο Πιάνου, 1988 Χρυσοστόμου Σμαρώ – Πτυχίο Πιάνου, 1989 Κουτουτζής Πέτρος – Πτυχίο Πιάνου, 1989 Μακρυγιάννη Αγγελική – Πτυχίο Πιάνου, 1990 Χρυσοστόμου Σμαρώ –Δίπλωμα Πιάνου, 1992 Σεργκενλίδης Γιώργος – Πτυχίο Αρμονίας
1992 Παπαδόπουλος Κώστας – Πτυχίο Ακορντεόν, 1993 Σεργκενλίδης Γιώργος – Πτυχίο Ενοργάνωσης Πνευστών Οργάνων, 1993 Μπαλτζοπούλου Έφη – Πτυχίο Πιάνου, 1993 Ασλανλίδου Ήρα – Πτυχίο Πιάνου (Πέτυχε στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Παν/μιου Θεσ/νίκης), 1995 Μπαλτζοπούλου Έφη – Δίπλωμα Πιάνου, 1995 Σεργκενλίδης Γιώργος – Πτυχίο Αντίστιξης, 1995 Μπαλτζοπούλου Έφη – Πτυχίο Αρμονίας, 1996 Βαμβακοπούλου Άννα – Πτυχίο Πιάνου, 1998 Ασλανίδου Ήρα – Δίπλωμα Πιάνου, 1998 Στανκίδου Χρυσούλα – Πτυχίο Πιάνου, 1998 Σεργκανλίδης Γιώργος – Πτυχίο Φούγκας, 2000 Στανκίδου Χρυσούλα – Δίπλωμα Πιάνου, 2002 Στανκίδου Χρυσούλα – Πτυχίο Αρμονίας, 2002 Καραλή Όλγα – Πτυχίο Αρμονίας, 2003 Καραλή Όλγα – Πτυχίο Πιάνου, 2003 Ροδίου Αναστασία – Πτυχίο Πιάνου, 2004 Στανκίδου Χρυσούλα – Πτυχίο Αντίστιξης, 2004 Καραλή Όλγα – Πτυχίο Αντίστιξης, 2005 Καραλής Νίκος – Πτυχίο Αρμονίας, 2006 Καραλής Νίκος – Πτυχίο Πιάνου, 2006 Καραλή Όλγα – Πτυχίο Φούγκας, 2007 Καραλή Όλγα – Δίπλωμα Πιάνου, 2007 Καραλής Κωνσταντίνος – Πτυχίο Αρμονίας, 2007 Ξανθοπουλίδου Ευανθία – Πτυχίο Αρμονίας, 2007 Μαυρομάτη Μαρία – Πτυχίο Αρμονίας, 2008 Χάιτα Ειρήνη – Πτυχίο Πιάνου, 2009 Ξανθοπουλίδου Εύα – Πτυχίο Πιάνου, 2013 Ξανθοπουλίδου Εύα – Πτυχίο Μουσικοπαιδαγωγικών, 2014 Ξανθοπουλίδου Εύα – Πτυχίο Αντίστιξης, 2014 Νταουτίδου Νατάσα – Πτυχίο Πιάνου, 2014 Πεχλιβανίδου Ξένια – Πτυχίο Πιάνου, 2015 Στανκίδου Χρυσούλα –Πτυχίο Φούγκας, 2016 Νταουτίδου Νατάσα – Πτυχίο Αρμονίας, 2016 Ξανθοπουλίδου Ευανθία – Πτυχίο Φούγκας, 2018 Νταουτίδου Νατάσα – Δίπλωμα Πιάνου
2018 Μπατσάκη Φαίδρα – Πτυχίο Πιάνου, 2018 Καρά Μερβέ – Πτυχίο Αρμονίας, 2018 Καρανικόλας Αθανάσιος – Πτυχίο Αρμονίας
2019 Καρά Μερβέ – Πτυχίο Πιάνου, 2019 Αναστασιάδης Ιωάννης – Πτυχίο Αρμονίας

Η Λυρική διαδραστικά στο 13ο Δημοτικό Σχολείο

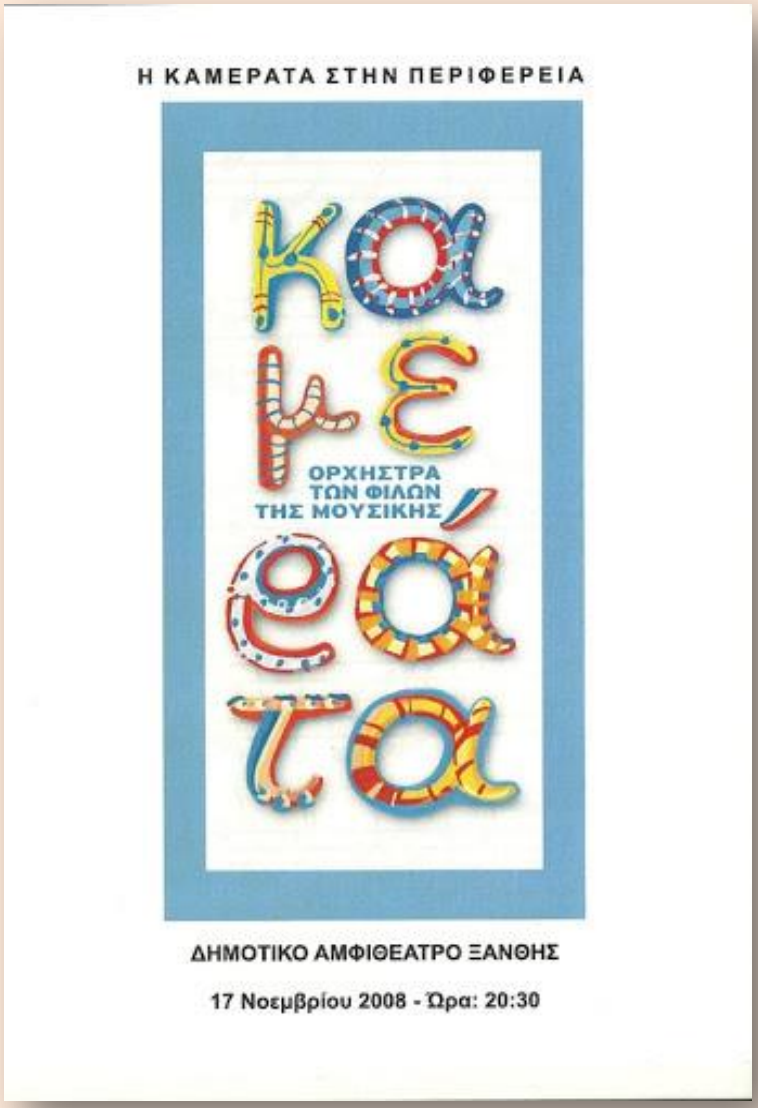

Σημαντικό ρόλο στην ανάπτυξη της μουσικής εκπαίδευσης όσο και επιτέλεσης θα διαδραματίσει η παραχώρηση στις αρχές της δεκαετίας του 1980 του κτηρίου στο οποίο στεγάζεται το σημερινό Κέντρο Πολιτισμού του Δήμου Ξάνθης, το οποίο αρχικά χρησιμοποιήθηκε για να στεγάσει τμήματα της Πολυτεχνικής Σχολής του Δημοκριτείου Πανεπιστημίου[16] κατόπιν όμως παραχωρήθηκε στο Κέντρο Πολιτισμού του Δήμου Ξάνθης. Το κτήριο αφενός βρισκόμενο στο κέντρο της πόλης αποτέλεσε την συλλογική δομή η οποία στέγασε την Δημοτική Βιβλιοθήκη, το Δημοτικό Ραδιόφωνο, το Δημοτικό Ωδείο και την κεντρική σκηνή της η οποία αξιοποιήθηκε ποικιλοτρόπως (θεατρική, συνεδριακή, μουσική κτλ). Στα παραπάνω θα πρέπει να συνυπολογισθεί πως γενικότερα η πολιτιστική και ειδικότερα η μουσική δραστηριότητα στη Θράκη ενδεχομένως να είχε μια σημαντικότερη ανάπτυξη εάν είχαν υλοποιηθεί προτάσεις οι οποίες έγιναν προς την ηγεσία του Υπουργείου Πολιτισμού οι οποίες περιείχαν την δημιουργία Μικρής Συμφωνικής Ορχήστρας και Ορχήστρας Δωματίου οι οποίες κατατέθηκαν στις αρχές του 1992[17]

[16] πρβλ. σχετικά, Στέφανος Ιωαννίδης, *Βαρταλαμίδι, με κείμενα για τον πολιτισμό της Ξάνθης, τόμος Β',* έκδοση Δήμου Ξάνθης, Ξάνθη 1994, σελ. 643.
[17] πρβλ. ο.π. Στέφανος Ιωαννίδης, *Βαρταλαμίδι,* σελ. 683.

Το Χατζιδάκειο χορωδιακό φεστιβάλ υπήρξε ένας μουσικός θεσμός ο οποίος στην πρώτη περίοδο λειτουργίας 1995-2005 του θα φιλοξενήσει πλήθος χορωδιών από την Ελλάδα και το εξωτερικό οι οποίες με την σειρά τους θα παρουσιάσουν επιλεγμένα κομμάτια από ένα ευρύ corpus μουσικών ειδών και συνθέσεων ανάμεσα στα οποία και η Βυζαντινή Εκκλησιαστική Μουσική.

Θα πρέπει να τονισθεί επίσης η σημαντική δράση της Μικτής Χορωδίας του Κέντρου Πολιτισμού του Δήμου Ξάνθης, η οποία θα αποτελέσει συνέχεια του χορωδιακού συνόλου Αρίων το οποίο υπό την διεύθυνση αρχικά του Τηλέμαχου Μεταλλινού και κατόπιν του Μανώλη Θεόδωρου θα πραγματοποιήσει πάνω από 250 συναυλίες τόσο στην Ελλάδα όσο και στο εξωτερικό.

Μουσικό Σχολείο Ξάνθης. Πόλις Ονείρων.

Τη δεκαετία του ’90 η έλευση των παλιννοστούντων Ελλήνων από χώρες της πρώην ΕΣΣΔ θα ανατροφοδοτήσει μια δημιουργική μουσική άνθηση τόσο σε εκτελεστικό όσο και εκπαιδευτικό επίπεδο.

Το 1997 η ίδρυση του Μουσικού Σχολείου Ξάνθης θα προσδώσει μια νέα ώθηση στην μουσική εκπαίδευση της πόλης. Η στελέχωση με νέους κατηρτισμένους μουσικούς σε όργανα που με πρότινος θεωρούνταν «σπάνια», τα οποία όμως ενταγμένα στο αναλυτικό πρόγραμμα του σχολείου είτε ως υποχρεωτικά είτε ως όργανα επιλογής καθώς και η μαθητεία σπουδαστών του σχολείου σε αυτά θα δημιουργήσουν ένα νέο εκτελεστικό corpus το οποίο μέσω των εκδηλώσεων και δράσεων του σχολείου θα θέσει τις βάσεις για ένα νέο επαναπροσδιορισμό της σχέσης του κοινού με την κλασική μουσική.

Ξάνθη 2021

Γιάννης Κατσούλης, Μ.Α| μουσικολόγος, καθηγητής

ΜΕΡΟΣ ΙΙΙ

το Φεστιβάλ Κλασικής Μουσικής στην Ξάνθη

Φεστιβάλ Κλασικής Μουσικής στην Ξάνθη

η ανοιξιάτικη γιορτή κλασικής μουσικής στην Ξάνθη

Το 2006 μια συναυλία του Λάμπη Βασιλειάδη, πιανίστα και καθηγητή εν συνεχεία στο Ιόνιο πανεπιστήμιο ήταν αρκετή για να φέρει κοντά την ΦΕΞ με το τμήμα μουσικών σπουδών του Ιονίου πανεπιστημίου και την Επομένη το Φεστιβάλ να είναι γεγονός.
Δεκαπέντε χρόνια τώρα με συναυλίες, διαλέξεις, εκπαιδευτικά προγράμματα, αφιερώματα… σε προσεγμένους χώρους, με ένα κοινό πιστό, με σεβασμό στην μουσική και τους μουσικούς.

Καλλιτεχνική διεύθυνση: **Λάμπης Βασιλειάδης**
Παρουσίαση: **Γιάννης Στεφανίδης**
Οργάνωση Παραγωγής Φεστιβάλ: **Φ.Ε.Ξ**
Συνδιοργάνωση: **Ιόνιο Πανεπιστήμιο Τ.Μ.Σ. | Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας & Θράκης**
Υποστήριξη: **Δήμος Ξάνθης | Δήμος Αβδήρων**
Χορηγός Φεστιβάλ: **ΣΜΥΡΔΕΞ Α.Ε.**

Πληροφορίες: Φιλοπρόοδη Ένωση Ξάνθης
Αντίκα 7, 67132 Ξάνθη, παλιά πόλη Τηλ.25410/25421 http://www.fex.org.gr

Αναλυτικά, κείμενα, Αφίσες, αλλά και συναυλίες και αποσπάσματα από εκδηλώσεις και εκπαιδευτές δράσεις του Φεστιβάλ δείτε στο «Αρχείο & Συλλογές του Φεστιβάλ»

- **Είπαν για το Φεστιβάλ** *[Κείμενα, φωτογραφίες και υλικό με Αφίσες ..PDF]*
- **Συναυλίες** *[video από Συναυλίες & αποσπάσματα συναυλιών του Φεστιβάλ]*
- **Εκπαιδευτικές Δράσεις του Φεστιβάλ** *[.. .. video]*
- **Συλλογή (Κατάλογος Ι & Βάση Ι) του «φεστιβάλ κλασικής Μουσικής στην Ξάνθη»** *[Ο* κατάλογος & Η βάση *αποτελείτε από 1000 εγγραφές με τίτλους από Βιβλία | Παρτιτούρες | Δίσκους και CDs που υπάρχουν στη μουσική βιβλιοθήκη «Σόνια Θεοδωρίδου» σε μορφή Excel & Access]*

Βιβλιογραφία

- Αλέξανδρου Ι. Μισέντζη, Γενικός Οδηγός νομού Ροδόπης, 1934-1936, έκδοσις Α’, 1934-36.
- Ιωαννίδη Ευάγγελου, Ένα επεισόδιο του 1908 στην «Ωραία θέα» Ξάνθης, Θρακικά Χρονικά, τ. 33 / 1977, Ξάνθη, σελ. 10-11
- Τρεις επιστολές για το άρθρο του Στ. Ιωαννίδη, Άνθρωποι και κέντρα ψυχαγωγίας στην Ξάνθη το 1911, Θρακικά Χρονικά, τ. 33 / 1977, Ξάνθη, σελ. 12-14.
- Στέφανου Ιωαννίδη, Ξάνθη 1919-1920 Διασυμμαχική κατοχή, Θρακικά Χρονικά, τ. 33 / 1977, Ξάνθη, σελ. 19-68.
- Στέφανου Ιωαννίδη, 1928, Το στίγμα μιας εποχής, Απ’ αφορμή ένα γραφικό στατιστικό πίνακα, Θρακικά Χρονικά, τ. 34 / 1978, Ξάνθη, σελ. 37-49.
- Παναγιώτη Δ. Μουχτάρη, Η Ξάνθη του σήμερα και του χθες, Ξάνθη 1979.
- Στέφανου Ιωαννίδη, Ξάνθη περίοδοι δημιουργίας και ακμής (1870-1940), ανάτυπο από τον 1ο τόμο της Θρακικής Επετηρίδας, Μορφωτικού Ομίλου Κομοτηνής, Κομοτηνή, 1980.
- Στέφανου Ιωαννίδη, Ξάνθη, 1870-1920 Στοιχεία από την ιστορία της, Θρακικά Χρονικά, τ. 36 / 1980-1981, Ξάνθη, σελ. 10-42.
- Συλλογικό έργο ΘΡΑΚΗ, εκδ. της Γ.Γ. Περιφέρειας Αν. Μακεδονίας-Θράκης, Νοέμβριος 1994.

Φεστιβάλ Κλασικής Μουσικής στην Ξάνθη

η ανοιξιάτικη γιορτή κλασικής μουσικής στην Ξάνθη

Φιλοπρόοδη Ένωση Ξάνθης / πολιτιστικό δίκτυο Ξάνθης
ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΞΑΝΘΗΣ Αντίκα 7, 67132 Ξάνθη Τηλ.: 25410 25421 – 6937120986
fexanthis@gmail.com fexorg@otenet.gr www.fex.org.gr https://www.facebook.com/FEXANTHI